

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3846/2019
11.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЋЋ из ..., ЖЖ из ..., ЕЕ из ..., ЗЗ из ..., ИИ из ..., ЈЈ из ... и КК из ..., чији је заједнички пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 746/19 од 21.02.2019. године, у седници већа одржаној дана 11.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈА, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 746/19 од 21.02.2019. године, у делу става првог изреке којим је одбијена, као неоснована, жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 479/16 од 19.11.2018. године у ставовима другом и трећем изреке, у односу на захтев тужиље КК из

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужене и **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 746/19 од 21.02.2019. године, у делу става првог изреке у односу на захтев тужиоца ЋЋ из ... и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 479/16 од 19.11.2018. године, у ставовима другом и трећем изреке у односу на захтев тужиоца ЋЋ из ..., тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиоца ЋЋ из ... да се утврди да је Закључком Владе РС 05. бр.401-161/2008-1 од 17.01.2008. године, којим су дозвољена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље), повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је извршена дискриминација на основу места пребивалишта тужиоца као учесника рата 1999. године са пребивалиштем на територији општине која није наведена у Закључку Владе и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужилац ЋЋ из ... да солидарно са тужиоцем ЈЈ из ... туженој накнади трошкове парничног и жалбеног поступка у укупном износу од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 479/16 од 19.11.2018, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне, стварне и месне ненадлежности суда у овој правној ствари. Ставом другим изреке утврђено је да је Закључком Владе РС 05. бр.401-161/2008-1 од 17.01.2008. године, којим су дозвољена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље), повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је извршена дискриминација на основу места пребивалишта тужилаца као учесника рата 1999. године са пребивалиштем на територији општина које нису наведене у Закључку Владе РС. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 447.700,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 746/19 од 21.02.2019. године, ставом првим изреке, жалба тужене је делимично усвојена па је преиначена првостепена пресуда у усвајајућем делу у односу на тужиоца ЈЈ из ..., тако што је тужбени захтев овог тужиоца одбијен као неоснован и тужилац обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара, док је у преосталом непреиначеном усвајајућем делу у односу на остале тужиоце жалба тужене одбијена као неоснована и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке тужилац ЈЈ је обавезан да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију из свих законских разлога, побијајући је у делу става првог изреке којим је одбијена као неоснована жалба тужене и првостепена пресуда потврђена у односу на тужбени захтев тужилаца ЂЂ из ... и КК из

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013- УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП) и оценио да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, док на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизија тужене одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца КК из ... је, као припадник резервног састава војске, а ... по струци, била мобилисана при Војној пошти током рата 1999. године у периоду од 24.03.1999. године до 25.06.1999. године. У том периоду била је

распоређена на територији Војводине, најчешће у ... на пословима ... у бомбардовању, на подручју изложеном ратним дејствима.

Тужилац ЂЂ из ... је био на редовном одслужењу војног рока при Војној пошти ... током рата 1999. године, у периоду од 01.04.1999. године до 23.06.1999. године. У том периоду био је распоређен у Паштрику, на граници Србије са Албанијом, где је био изложен ратним дејствима.

Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године прихваћена је информација о потреби обезбеђења средстава остварених у поступку приватизације за исплату помоћи неразвијеним општинама наведеним у том акту и њиховој расподели по критеријумима које сачине заједничке комисије састављене од представника локалне самоуправе и штрајкачких одбора ратних војних резервиста са пребивалиштем на територији тих општина. Право на добијање новчане помоћи, по том Закључку, стиче сваки ратни војни резервиста из означених општина који достави правноснажну пресуду донету на основу одрицања од тужбеног захтева пред надлежним судовима против Републике Србије, ради исплате накнаде, као и писмену изјаву да нема даљих потраживања по том основу према држави. Наведени Закључак Влада Републике Србије је донела у складу са Споразумом од 11.01.2008. године који је закључила са штрајкачким одборима ратних војних резервиста Куршумлије, Блаца, Бојника, Лебана, Житорађе, Дољевца и Прокупља. Тужилац свој захтев заснива на чињеници да се налазио на одслужењу редовног војног рока и учествовао у рату, као и резервисти у неразвијеним општинама.

Тужиоци КК и ЂЂ свој захтев за утврђење дискриминације заснивају на чињеници да су учествовали у рату, као и резервисти у неразвијеним општинама, са којима је Влада РС постигла Споразум о исплати ратних дневница, а да по овом основу нису примили никакву новчану накнаду од тужене.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев тужилаца КК и ЂЂ и утврдили да је према њима учињена дискриминација у односу на друге војне резервисте којима је накнада ратних дневница исплаћена на основу Споразума Владе и штрајкачког одбора ратних војних резервиста неразвијених општина закљученог 11.01.2008. године.

Неосновани су наводи ревизије којима се, у односу на захтев тужиле КК, указује на погрешну примену материјалног права.

Правилно су нижестепени судови постојање дискриминаторског понашања тужене према тужилу КК ценили непосредном применом члана 21. Устава Републике Србије и члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. На овај начин, иако прављење разлике у поступању према неком лицу у односу на друга лица која су у истој или сличној ситуацији, не представља увек акт дискриминације, нижестепени судови су основано закључили да у конкретном случају наведене радње тужене, исплате

ратних дневница само резервистима из наведених седам општина, представља дискриминаторско понашање према тужиљи КК, јер тужена није доказала да је за овакво – неједнако поступање, постојало објективно и разумно оправдање. Ово зато што из садржине Споразума од 11.01.2008. године и Закључка Владе Републике Србије од 17.01.2008. године произлази да је финансијска помоћ која је уплаћена на посебан рачун седам општина наведених у Споразуму уплаћена ради исплате ратних дневница ратним војним инвалидима и војним резервистима који су учествовали у одбрани земље у току НАТО бомбардовања 1999. године. Тачно је да Општине Куршумлија, Лебане, Бојник, Житораја, Дољевац, Прокупље и Блаце имају статус неразвијених општина, али то нужно не значи да и сви резервисти са пребивалиштем на територији ових општина спадају у категорију социјално угрожених лица, нити да резервисти са територија других општина, ван општина наведених у споразуму, не спадају у ту категорију лица, јер се статус социјалне угрожености доказује на законом предвиђен начин.

На основу Споразума од 11.01.2008. године и Закључка Владе Републике Србије од 17.01.2008. године извршена је исплата ратних дневница свим војним резервистима са територија наведених општина, само по основу њиховог пребивалишта на територији тих општина, без претходне провере, односно утврђења њиховог социјалног статуса. Имајући ово у виду, нижестепени судови су основано закључили да није постојало објективно прихватљиво оправдање за различито поступање тужене према тужиљи КК приликом исплате ратних дневница војним резервистима само на основу њиховог пребивалишта, па произлази да оваквим поступањем тужене јесте извршена дискриминација у односу на војне резервисте који имају пребивалиште на територији других општина, па и у односу на тужиљу, која је била у истој ситуацији као и резервисти са територија наведених седам општина, јер је као ... по струци, у току НАТО бомбардовања 1999. године, била мобилисана као припадник резервног састава војке и по том основу остварила право на исплату ратних дневница, које јој нису исплаћене. При томе, тужена није доказала да је тужиља била ангажована по основу радне обавезе.

Из наведених разлога, на основу члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Основано се наводима ревизије оспорава правилност примене материјалног права и изложено правно мишљење нижестепених судова у односу на тужбени захтев тужиоца ЂЂ из

Забрана дискриминације по било ком основу прописана је одредбом члана 21. Устава Републике Србије, уз ограничење да се дискриминацијом не сматрају посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица које су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима. Општа забрана дискриминације предвиђена је и чланом 1. Протокола 12. уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Пребивалиште је, уз држављанство и лично име, атрибут сваког физичког лица. Због тога неоправдано прављење разлике по том основу

представља дискриминацију у поступању супротно наведеним одредбама Европске конвенције и Устава Републике Србије.

Чланом 7. Закона о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“ 43/94, 74/99) који се примењивао у време рата у СРЈ, прописано је да се Војска Југославије састоји од сталног и резервног састава, да стални састав Војске чине професионални припадници Војске и војници на служењу војног рока, а да резервни састав Војске Србије чине резервни официри, резервни подофицири и војници у резерви, те да се резервни састав Војске дели на активну и пасивну резерву. Тачком 1. Закључка Комисије која је сачињавала критеријуме за доделу новчане помоћи војним резервистима из 1999. године, наведено је да право на новчану помоћ у износу од 100% дневнице имају сви војни резервисти, а тачком 4. је наведено да немају право на новчану помоћ следеће категорије лица, и то активна војна лица, тада и сада у Војсци, припадници ОУП-а и резервног састава ОУП-а и лица која су накнаду по овом основу остварила и наплатила у судским и другим поступцима.

Имајући у виду одредбе Закона о Војсци Југославије, у којима се наводи састав Војске Југославије, те Закључак Комисије која је сачињавала критеријуме за доделу новчане помоћи војним резервистима из 1999. године, а у којем је наведено ко има право на новчану помоћ, по оцени Врховног касационог суда тужилац ЋЋ не спада у групу лица која би имала право на наплату ратних дневница, јер је у периоду ратних дејстава 1999. године био у сталном саставу Војске Југославије, сагласно одредби члана 7. Закона о Војсци Југославије. Како из Закључка Комисије која је сачинила критеријуме за доделу новчане помоћи војним резервистима из 1999. године, где се у тачки 4. наводи да немају право на новчану помоћ одређене категорије лица, између осталог и активна војна лица, тада и сада у Војсци, а тужилац је у време ратних дејстава спадао у категорију активних војних лица, односно у стални састав Војске Југославије, то исти не спада у групу лица која би имала право на наплату ратних дневница.

Како дакле, тужилац ЋЋ није учествовао у рату као ратни војни резервиста, већ је био у сталном саставу Војске, као војник на редовном одслужењу војног рока, то не спада у круг лица којима припада право на исплату ратних дневница, због чега у односу на њега поступањем тужене није извршена дискриминација због неисплате ратних дневница на начин на који је то право признато резервистима из наведених неразвијених општина, сагласно наведеном Споразуму.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, ставом другим изреке преиначио обе нижестепене пресуде и тужбени захтев тужиоца ЋЋ одбио, као неоснован.

Тужилац ЋЋ је у обавези да солидарно са тужиоцем ЈЈ из ... туженој накнади трошкове парничног и жалбеног поступка одмерене према врсти конкретног спора у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, у укупном износу

од 18.000,00 динара и то за састав одговора на тужбу износ од 6.000,00 динара и за састав жалбе износ од 12.000,00 динара.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 165. став 2. у вези чл. 153, 154. и 163. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Имајући у виду делимичан успех тужене у ревизијском поступку, туженој не припада право на накнаду трошкова за састав ревизије, због чега је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија
Бождар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић